

NOILE MODIFICĂRI ALE CODULUI FISCAL ROMÂNESC

CONF. UNIV. DR. IOAN DAN MORAR
Universitatea din Oradea, str. Bicazului, imorar@uoradea.ro

Les système fiscal se caractérise par une pluralité d'acteur aussi que par la complexité de nous structures.

Sistemul fiscal românesc actual este reglementat pe seama Codului Fiscal și Codului de Procedură Fiscală promovate prin Legea 571/2003 pentru anul 2004 și actualizat printr-o serie de alte acte normative în anul 2004, dintre care cele mai importante par a fi O.G. 583/august 2004 și O.G. 138/decembrie 2004.

Deși modificările la Codul fiscal pot fi aplicate în virtutea legii după șase luni de la promovarea acestora, la începutul acestui an pe un val de simpatie pentru noul executiv instalat s-au promovat unele modificări apriori față de limita stabilită de lege și mai mult în legătură cu impozitul pe dividende chiar retroactiv încălcându-se nu doar legea fiscală ci și principiul jurisdicțional al neretroactivității legii (probleme de jurisdicție ce sper că vor fi rezolvate de instituțiile și specialiștii în domeniu).

Schimbările de ansamblu pot fi numite chiar reformă fiscală, dacă nu ținem seama de unele inadvertențe jurisdicționale.

Principala schimbare în ceea ce privește sistemul fiscal se constituie într-o nouă viziune politică cu privire la tratamentul fiscal al veniturilor și în special al celor realizate de persoanele fizice.

În primul rând renunțarea la cotele progresive pe tranșe în favoarea cotei proporționale propuse, reprezintă un alt tip de viziune asupra echității fiscale, asupra importanței încurajării obținerii de venituri prin muncă cinstită, intensă și de calitate.

Deși cota proporțională nu asigură o echitate matematică absolută, totuși din punct de vedere relativ asigură un tratament egal contribuabililor.

A renunța la impunerea progresivă în favoarea celei proporționale nu reprezintă doar un set de modificări tehnice în fiscalitate, ci și o altă viziune în politica fiscală, una liberalistă, concurențială și încurajatoare pentru cei ce muncesc sau desfășoară activitățile specifice aducătoare de venituri și impuse prin aceste impozite.

O altă dimensiune a schimbărilor legate de cota de impunere vizează mărimea veniturilor fiscale ce se vor preleva pe seama acestui impozit către bugetul public, cota de 16% fiind inferioară cotelor progresive anterioare.

Desigur că din punct de vedere al randamentului fiscal se mizează pe creșterea matricei impozabile și reducerea activităților plătite la negru.

În acest context însă se pare că guvernării au intrat puțin în panică și fără a aștepta efectul schimbării au promovat tot felul de alte modificări (creșteri de impozite) care să înlocuiască eventuala lipsă de resurse cum ar fi: impunerea dividendelor persoanelor fizice de la 5% la 10%, impunerea veniturilor din jocurile de noroc cu 20%, impunerea distribuțiilor în plus peste capitalul vărsat în cazul societăților în lichidare și/sau dizolvare, creșterea impozitului pe venitul microîntreprinderilor, creșterea accizelor prin mărirea cotelor acestora și impunerea și a altor mărfuri, modificări la TVA și altele.

Aceste modificări se pare că au generat o creștere a veniturilor bugetare în primul trimestru al anului 2005 față de anul anterior cu aproximativ 16%, fără ca efectul cotei proporționale să opereze cu excepția impunerii lunare a salariilor.

Încă în prima parte a anului 2005, efectele încasărilor bugetare sunt determinate și de impozitul pe venitul global pentru anul 2004.

O altă dimensiune a reformei fiscale este opțiunea, alegerea căii de deducere a presiunii fiscale asupra veniturilor persoanelor fizice, contribuabili care de altfel suportă în ultimă instanță sarcina fiscală.

S-a optat pentru cota proporțională 16% destul de redusă deși în țările capitaliste încă se mai utilizează cote progresive, însoțite însă de un întreg sistem de deduceri fiscale, menite să încurajeze cheltuielile în scopul creșterii vitezei de circulație a banilor, reducerii șomajului și inflației prin relansarea ofertei pe seama consumului sporit.

Impozitul pe venitul global este un impozit cu excelente valențe reglative și statul capitalist îl utilizează în acest context renunțând la o parte a veniturilor pe seama acestui impozit în scopul relansării consumului.

Pe de altă parte însă încasările bugetare cresc prin creșterea consumului care este impus și TVA-ul, accizele, taxele vamale aduc venituri fiscale ce înlocuiesc eventualele încasări din impunerea veniturilor persoanelor fizice.

O escaladare a practicării deducerilor și la noi ar fi fost benefică și necesară dacă nivelul veniturilor noastre nu se situa la un nivel inferior (aproximativ 150 euro/lună – venit mediu).

Selectarea pe seama consumului în contextul existent este aproape imposibilă la un asemenea nivel al veniturilor, deși este nevoie de a se încuraja cheltuielile pentru achiziții de bunuri mobile și imobile, de acțiuni și de alte titluri de valoare, de produse de asigurări și contribuții la pensii private, cheltuieli cu sănătatea și cu învățământul și altele necesare persoanei fizice impuse. Avem însă să sperăm că o asemenea impunere proporțională va fi dublată de un regim al deducerilor promovat peste cele actuale în mod regulat odată cu creșterea veniturilor nominale ale populației.

O altă problemă a reformei fiscale este aceea a fraudei și evaziunii fiscale care împiedică promovarea reformelor și realizarea veniturilor bugetare. Măsurile pe această linie sunt necesare și pentru o asanare morală a mediului economic și încurajare a legalității și efortului cinstit în muncă, în afaceri, în asumarea de riscuri etc.

Bibliografie

1. * * *, „Codul Fiscal – Legea nr. 571/2003”;
2. * * *, „Codul de Procedură Fiscală”;
3. * * *, „O.G. nr. 583/2004”;
4. * * *, „O.G. nr. 138/2004”.